

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 76g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 329
alineatul (2) din Codul penal
(sanționarea faptei de neglijență în serviciu)

CHIȘINĂU

16 aprilie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 15 aprilie 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 16 aprilie 2019 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani” din articolul 329 alin. (2) din Codul penal, ridicată de către dl avocat Stanislav Copețchi, în dosarul nr. 1a-424/2019, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 15 aprilie 2019 de către un complet de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (doamnele Oxana Robu și Svetlana Balmuș și domnul Igor Mânăscurtă), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Curții de Apel Chișinău se află cauza penală de învinuire a dlor Igor Tropoțel și Arcadii Odajiu de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 329 alin. (2) lit. b) [*Neglijența în serviciu care a cauzat urmări grave*] din Codul penal. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 6 iunie 2018, inculpații au fost achitați de acuzațiile care le-au fost aduse.

4. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, dna procuror Elena Cazacov a declarat apel la Curtea de Apel Chișinău. În cadrul procedurii apelului, dl avocat Stanislav Copețchi, care apără interesele dlui Igor Tropoțel, a invocat excepția de neconstituționalitate a textului „închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani” din articolul 329 alin. (2) din Codul penal.

5. Prin încheierea din 3 aprilie 2019, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 327 Abuzul de putere sau abuzul de serviciu

„(1) Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceeași acțiune:

[...]

c) soldată cu urmări grave

se pedepsește cu **amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale** sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

[...]”

Articolul 329 Neglijența în serviciu

„(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiințioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, se pedepsește cu amendă în mărime de până la 850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni care au provocat:

a) decesul unei persoane;

b) alte urmări grave

se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că dispozițiile articolului 329 alin. (2) [*Neglijență în serviciu care a provocat urmări grave*] din Codul penal încalcă principiul egalității tragerii la răspundere penală, potrivit căruia sancțiunea penală se stabilește în funcție de pericolul social al faptei ilegale comise. Autorul excepției susține că acest principiu este încălcat în cazul articolului 329 alin. (2) [*Neglijența în serviciu soldată cu urmări grave*] din Codul penal, pentru că sancțiunea stabilită la această normă nu conține și pedeapsa amenzii, spre deosebire de articolul 327 din Codul penal, care incriminează abuzul de putere sau abuzul de serviciu, deși ambele infracțiuni sunt înrudite și se deosebesc între ele doar prin forma vinovăției.

9. Având în vedere acest fapt, autorul excepției arată că în cazul articolului 327 [*Abuzul de putere sau abuzul de serviciu*] din Codul penal vinovăția ia forma intenției, iar în cazul articolului 329 [*Neglijența în serviciu*] vinovăția ia forma imprudenței. Ținând cont de această deosebire, autorul excepției precizează că, în mod abstract, gradul de pericol social al infracțiunilor intenționate este mai înalt decât cel al infracțiunilor comise din imprudență. Totuși, în cazul neglijenței în serviciu care a provocat alte urmări grave, norma lasă posibilitatea sancționării mai aspre a făptuitorului, în comparație cu norma privind abuzul de putere sau abuzul de serviciu.

10. În opinia autorului excepției, această omisiune conduce la încălcarea articolelor 16 și 20 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Stanislav Copețchi, în dosarul nr. 1a-424/2019, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani” din articolul 329 alin. (2) din Codul penal, normă care incriminează neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca urmare a atitudinii neglijente sau neconștiințioase manifestate față de acestea, dacă fapta a provocat decesul unei persoane sau alte urmări grave.

15. Autorul excepției de neconstituționalitate susține existența unui pretins tratament discriminatoriu între subiectul infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu și subiectul infracțiunii de neglijență în serviciu, în privința sancționării lor. Astfel, invocând gradul de pericol social mai redus al faptei de neglijență în serviciu decât al faptei de abuz de putere sau abuz de serviciu, autorul excepției de neconstituționalitate pretinde încălcarea articolelor 16 și 20 din Constituție.

16. Curtea reamintește că stabilirea faptelor penale și a sancțiunilor pentru acestea ține de competența legislatorului, care dispune de o marjă discreționară largă în acest sens. Totuși, această marjă discreționară nu exclude prerogativa Curții Constituționale de a analiza constituționalitatea exercițiului legislatorului în acest domeniu, în cazul în care se pretinde încălcarea dispozițiilor Constituției. Acest fapt a fost confirmat inclusiv în Hotărârea nr. 11 din 8 mai 2018, unde Curtea Constituțională a analizat constituționalitatea sancționării mai aspre a conducerii în stare de ebrietate a unui vehicul pentru care nu era necesară deținerea permisului de conducere, prin raportare la conducerea în stare de ebrietate a unui vehicul pentru care este necesară deținerea permisului. În această Hotărâre, Curtea a reținut caracterul discriminatoriu al tratamentului diferențiat și a stabilit că nu întrevade vreun argument juridic rațional și rezonabil ca o persoană care conduce în stare de ebrietate un vehicul pentru care nu este prevăzută obligația de a deține permisul de conducere să fie sancționată mai dur decât o persoană care conduce un vehicul pentru care este prevăzută obligația de a deține permisul de conducere (a se vedea, în acest sens, § 60 din Hotărârea menționată *supra*).

17. Așadar, având în vedere că prezenta cauză ridică o problemă înrudită, Curtea va analiza, în continuare, pretinsul tratament diferențiat al subiectului faptei de neglijență în serviciu în raport cu subiectul faptei de abuz de putere sau abuz de serviciu, în privința sancționării lor. În eventualitatea unui răspuns afirmativ, Curtea își va nuanța analiza privind incidența articolelor 16 și 20 din Constituție.

18. În acest context, Curtea precizează că o măsură statală intră în câmpul de aplicare al articolului 16 din Constituție atunci când aceasta conduce, în funcție de anumite criterii, la rezultate diferite în situații identice sau asemănătoare, sau atunci când, utilizând criterii neutre, ea are ca efect dezavantajarea unei categorii de persoane (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 20). Prin urmare, o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor.

19. Cu privire la acest aspect, Curtea observă că subiectul infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu și subiectul infracțiunii de neglijență în serviciu nu se află în situații comparabile. Curtea reține în acest sens faptul că infracțiunea de abuz de putere sau abuz de serviciu este comisă cu forma de vinovăție a intenției, pe când infracțiunea de neglijență în serviciu este comisă din imprudență. Așadar, în asemenea circumstanțe nu se poate pretinde existența unui caracter comparabil al situațiilor subiecților acestor infracțiuni. Mai mult, această concluzie scutește Curtea de obligația

verificării celorlalte elemente pentru stabilirea caracterului comparabil al situațiilor invocate.

20. Pe de altă parte, Curtea menționează că prevederile articolului 329 alineatul (2) din Codul penal sunt rezultatul unei anumite dinamici a nevoilor de protecție a relațiilor sociale prin intermediul normelor de drept penal. Astfel, de vreme ce dispozițiile criticate constituie opțiunea legislatorului, potrivit politicii sale penale, și au fost reglementate în interiorul marjei discreționare permise de Constituție, Curtea nu poate reține argumentele autorului excepției.

21. Așadar, pentru că prevederea contestată nu implică existența unui tratament diferențiat, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a textului „închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani” este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani” din articolul 329 alineatul (2) litera b) din Codul penal, ridicată de către dl avocat Stanislav Copețchi în dosarul nr. 1a-424/2019, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 16 aprilie 2019
DCC nr. 58
Dosarul nr. 76g/2019*